

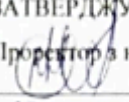
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

Навчально-науковий інститут
«Юридичний інститут ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

Кафедра теорії та історії права

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з науково-педагогічної роботи

 А.М. Колот

«26» серпня 2022 р.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
З ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЮРИДИЧНІ ПРОЦЕДУРИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

назва навчальної дисципліни

рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

тип дисципліни

вибіркова

Начальник навчально-
методичного відділу

 Д.М. Котенок

ПОГОДЖЕНО:

Завідувач кафедри Ф.П. Шулженко

Київ – 2022

Розробники:

Шульженко Федір Пилипович, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри теорії та історії права, e-mail: teoriafedir@ukr.net

Кравченко Михайло Георгійович, доктор юридичних наук, професор кафедри теорії та історії права, e-mail: m.g.kravchenko@ukr.net

Форма навчання –	очна (денна)
Семестр –	3
Кількість кредитів ECTS –	4
Форма підсумкового контролю –	залік
Мова викладання –	українська

Форма навчання –	заочна
Семестр –	4, 5
Кількість кредитів ECTS –	4
Форма підсумкового контролю –	залік
Мова викладання –	українська

ЗМІСТ

	<i>Стор</i>
ВСТУП	. 4
1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ	5
1.....	
Тема 1. Застосування права як особлива форма його реалізації	5
.....	
Тема 2. Загальні засади людиноцентричного правозастосування.....	5
Тема 3. Загальна процедура правозастосування.....	5
Тема 4. Окремі методики правозастосування.....	5
Тема 5. Юридична основа правозастосування.....	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ	6
2.....	
Тема 6. Інтерпретація (тлумачення) правових норм	6
.....	
Тема 7. Колізії норм права та способи їхнього подолання	6
.....	
Тема 8. Прогалини у законодавстві та способи їх усунення.....	6
Тема 9. Акти застосування норм права	6
.....	
2. ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА ОЧНОЇ (ДЕННОЇ).....	7
2.1. Карта навчальної роботи здобувача.....	7
2.2. Критерії оцінювання поточних результатів вивчення навчальної дисципліни.....	9
....	
3. ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА	12
ЗАОЧНОЇ	12
НАВЧАННЯ.....	
3.1. Карта навчальної роботи здобувача.....	13
3.2. Критерії оцінювання поточних результатів вивчення навчальної дисципліни.....	
...	
4. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА.....	17
4.1. Зміст самостійної роботи здобувача.....	17
4.2. Порядок оцінювання індивідуальних завдань самостійної роботи (за вибором здобувача) з навчальної дисципліни.....	17

4.2.1. Вимоги до виконання індивідуальних завдань самостійної роботи...	17
4.2.2. Критерії оцінювання результатів виконання індивідуальних завдань самостійної роботи	17
.....	
5. ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (форма підсумкового контролю – залік).....	20
5.1. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час підсумкового контролю у формі заліку.....	20
5.2. Структура підсумкової контрольної роботи	20
.....	
5.3. Критерії оцінювання підсумкової контрольної роботи	22
.....	
6. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА.....	25
...	
7. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.....	26
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА	27
8.1. Основна література	27
.....	
8.2. Додаткова література	28
.....	
8.3. Дистанційні курси та інформаційні ресурси	31
.....	

ВСТУП

Методичні матеріали з вивчення навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» розроблені відповідно до Положення «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Державному вищому навчальному закладі «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», затвердженого Вченою радою Університету 27.05.2021 р. (протокол № 10) та введеного в дію наказом ректора від 27.05.2021 р. № 305; «Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Державному вищому навчальному закладі «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», затвердженого Вченою радою Університету 27.05.2021 р. (протокол № 10) та Рекомендацій щодо підготовки та оформлення Методичних матеріалів з вивчення навчальної дисципліни, затверджених Науково-методичною радою 27.05.2021 р. (протокол №6), введеного в дію наказом ректора від 27.05.2021 р. № 306.

Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Юридичні процедури правозастосування» є одним із компонентів комплексної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Правознавство» спеціальності 081 «Право».

Здобуття вищої юридичної освіти передбачає обізнаність здобувача із механізмом правового регулювання та різними формами реалізації права. Ця навчальна дисципліна спрямована на оволодіння системою знань про: застосування як особливу форму реалізації права; її правову природу та соціальне призначення; підстави, стадії та юридичні наслідки її реалізації. Крім того, студенти отримають навички щодо: інтерпретації (тлумачення) правових норм, механізмів подолання юридичних колізій та прогалин у праві.

Також студентам будуть запропоновані до вивчення дієві закордонні методики застосування права такі як: субсумпція (Die Subsumtion), методика зважування прав (Die Methode der Rechteabwägung), методика використання адміністративної та судової практики, методика використання наукових джерел.

Міждисциплінарні зв'язки навчальна дисципліна «Юридичні процедури правозастосування» має зв'язки із такими навчальними дисциплінами: «Інтерпретація правових норм», «Інформаційне право», «Митне право», «Житлове право», «Право соціального забезпечення», «Кримінально-виконавче право» та «Права людини: система та механізм забезпечення».

Мета вивчення навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» полягає у формуванні у здобувачів вищої юридичної освіти системи знань про застосування як особливу форму реалізації права, а також набуття практичних навичок щодо прийняття обґрунтованих та таких, які узгоджуються із загальними принципами права рішень по справі у різних сферах правозастосовчої діяльності.

Завдання навчальної дисципліни – полягає у послідовному викладенні студентам матеріалу та засвоєнні ними системи знань щодо теоретико-методологічних засад застосування правових норм, а зокрема про: застосування права як особливу форму його реалізації, загальні засади людиноцентричного правозастосування, загальну процедуру правозастосування, окремі методики правозастосування, юридичну основу правозастосування. Крім того, передбачається вивчення основних прагматичних питань застосування правових норм (методів інтерпретації (тлумачення) правових норм, механізмів подолання юридичних колізій та прогалин у праві).

Предмет вивчення навчальної дисципліни є теорія реалізації права, вітчизняні та закордонні (німецькі) методики застосування правових норм, теорія інтерпретації (тлумачення) правових норм, теорія подолання колізій та прогалин у праві та законодавстві.

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВОВИХ НОРМ

Тема 1. Застосування права як особлива форма його реалізації

Загальні положення теорії реалізації права: поняття реалізації правових норм; стадії реалізації норм права; механізм реалізації правових норм; форми реалізації правових норм.

Правова природа та соціальне призначення застосування правових норм. Характерні риси застосування правових норм. Місце застосування правових норм в механізмі правового регулювання. Форми застосування правових норм. Підстави застосування правових норм.

Тема 2. Загальні засади людиноцентричного правозастосування

Проблема конфлікту між нормою та загально людськими цінностями, які охороняє право. Обмеженість нормативного підходу у правозастосуванні.

«Людиноцентризм» як ідейна основа правореалізації. Міжнародні, європейські та національні засади людиноцентричного правозастосування.

Принцип верховенства права та його елементи (принцип заснованості дій учасників правовідносин на законі, принцип пріоритету прав і свобод людини і громадянина, принцип рівності громадян перед законом, принцип взаємної відповідальності держави і людини, принцип гуманізму і справедливості у взаємовідносинах між державою та людиною) як система орієнтирів у процесі правореалізації.

Тема 3. Загальна процедура правозастосування

Стадії процесу застосування правових норм: пізнання і вивчення фактичних обставин справи; вибір норми права; перевірка дії та юридичної сили правових норм; тлумачення правових норм; винесення (прийняття) рішення по справі і оформлення його в індивідуальному акті застосування норм права; доведення змісту рішення до зацікавлених осіб і його виконання. Вимоги до правильного застосування норм права. Правозастосовчі помилки.

Тема 4. Окремі методики правозастосування

Субсумпція (Die Subsumtion) та методика її застосування. Методика зважування прав (Die Methode der Rechteabwägung). Методика використання адміністративної та судової практики для обґрунтування юридичної позиції по справі. Методика використання наукових джерел (коментарів, підручників, монографій, правових концепцій, статей та ін.) у процесі правозастосування. Використання юридичних баз даних.

Тема 5. Юридична основа правозастосування

Система джерел (форм) права України: а) національні юридичні акти; б) міжнародні юридичні акти; в) рішення судових органів; г) неформалізовані акти (правовий звичай, правова доктрина). Правовий прецедент як джерело права в Україні. Юридичні акти ЄС: система (первинне (das Primärrecht) та вторинне (das Sekundärrecht) право ЄС), взаємодія

права ЄС та національного законодавства країн ЄС, умови розповсюдження дії джерел права ЄС на Україну.

Межі дії нормативно-правових актів (у часі, у просторі та за колом осіб).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКСИОЛОГІЧНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВОВИХ НОРМ

Тема 6. Інтерпретація (тлумачення) правових норм

Критерії вибору методу тлумачення правових норм. Дослівне тлумачення правових норм. Системне тлумачення норм права. Історичне тлумачення правових норм. Телеологічне тлумачення правових норм. Юридичні наслідки тлумачення правових норм.

Тема 7. Колізії норм права та способи їхнього подолання

Колізії норм права та їх види. Механізм подолання колізій норм права. Подолання ієрархічних колізій норм права. Подолання темпоральних колізій норм права. Подолання змістовних колізій норм права. Деякі аспекти подолання колізій норм кодексів та законів.

Інструменти подолання колізій між юридичними актами ЄС та національним законодавством країн-членів ЄС (принцип пріоритету застосування права ЄС (*dem Grundsatz des Anwendungsvorrangs des Unionsrechts*), принцип передачі повноважень (*Prinzip der begrenzten Einzelermächtigung*), принцип субсидіарного застосування (*des Subsidiaritätsprinzips*)).

Тема 8. Прогалини у законодавстві та способи їх усунення

Прогалини у законодавстві України та їх види («старіння» законодавства, правотворча помилка, правовий вакуум, часткові прогалини та ін.). Способи подолання прогалин у законодавстві України (аналогія закону, аналогія права, субсидіарне застосування норм права).

Тема 9. Акти застосування норм права

Акти застосування норм права та їх види. Критерії класифікації індивідуальних актів застосування норм права. Реквізити актів застосування норм права.

Юридичні передумови правомірності актів застосування права. Чинність актів застосування. Припинення дії актів застосування права. Дефектність актів застосування права та її наслідки.

2. ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА ОЧНОЇ (ДЕННОЇ) ФОРМИ НАВЧАННЯ

2.1. Карта навчальної роботи здобувача

Структура навчальної дисципліни: передбачено 2 змістовних модуля. *Перший змістовний модуль* – присвячений вивченню теоретико-методологічних засад застосування правових норм, а зокрема: теорії реалізації права та вчення про застосування права як особливої форми його реалізації; загальних засад людиноцентричного правозастосування; загальної процедури правозастосування; окремих методик правозастосування та юридичної основи правозастосування (теми 1 – 5). *Другий* – спрямований на набуття знань та навиків щодо основних праксиологічних питань застосування правових норм (методів інтерпретації (тлумачення) правових норм, механізмів подолання юридичних колізій та прогалин у праві) (теми 6 – 9). Навчальна дисципліна завершується – **заліком**.

Для забезпечення опанування навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» навчальні заняття передбачають широке використання інтерактивних методик викладання. Більшість з них побудована за принципом командної або індивідуальної роботи та включають проведення ділових ігор, дискусій, вирішення кейсів тощо.

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачем рівня знань з теоретичних основ навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування», вміння та набуття практичних навичок у сфері здійснення аналітичної діяльності в сфері юриспруденції.

При поточному контролі результатів навчальної діяльності здобувачів оцінюванню підлягає виконання ними:

- завдань під час навчальних занять;
- контрольних (модульних) робіт;
- індивідуальних завдань самостійної роботи.
- підсумкова контрольна робота.

У разі пропуску навчальних занять (практичних, семінарських) з поважних причин (у тому числі тимчасової непрацездатності у зв'язку із хворобою) здобувач зобов'язаний своєчасно (не пізніше як упродовж п'ятих робочих днів після повернення до занять):

- **звернутися до директора ННІ або його заступника з відповідною заявою** щодо отримання дозволу на відпрацювання пропущених навчальних занять;
- **сформувати та узгодити з НПП індивідуальний графік** відпрацювання пропущених занять із зазначенням форм робіт;
- **відпрацювати** пропущенні заняття не пізніше ніж до початку залікового тижня – для навчальних дисциплін з підсумковим контролем у формі заліку.

Здобувача НЕ допускають до підсумкового контролю у формі заліку за таких умов:

- *за результатами поточного контролю здобувач набрав від 0 до 20 балів (включно);*
- *здобувач пропустив більш як 50% практичних (семінарських) занять, не відпрацювавши їх до початку залікового тижня.*

Перелік, номер, назва семінарського (практичного) заняття та максимальна кількість балів, яку можна отримати, наведені в Kartі навчальної роботи здобувача.

КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА
з навчальної дисципліни (вибіркової) «Юридичні процедури правозастосування»
для здобувача освітньо-професійної програми «Правознавство»
очна (денна) форма навчання

Вид та тема навчального заняття	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль № 1	
Семінарське заняття 1. Застосування права як особлива форма його реалізації	2
Семінарське заняття 2. Загальні засади людиноцентричного правозастосування.	2
Семінарське заняття 3. Загальна процедура правозастосування.	2
Семінарське заняття 4-5. Окремі методики правозастосування.	4
Семінарське заняття 6-7. Юридична основа правозастосування.	4
Контрольна (модульна) робота № 1	5
Змістовий модуль № 2	
Семінарське заняття 8-9. Інтерпретація (тлумачення) правових норм. (тренінг).	4
Семінарське заняття 10-11. Колізії норм права та способи їхнього подолання.(тренінг).	4
Семінарське заняття 12-13. Прогалини у законодавстві та способи їх усунення. (тренінг).	4
Семінарське заняття 14-15. Акти застосування норм права.(тренінг).	4
Контрольна (модульна) робота № 2	5
Усього балів за роботу на семінарських/практичних заняттях:	40
Індивідуальні завдання самостійної роботи (за вибором здобувача)	
1. Аналітична довідка, що містить узагальнений матеріал про дослідження нормативно-правових актів	5
2. Підготовка презентації за заданою тематикою	5
3. Виконання завдань в рамках дослідницьких проєктів кафедри	5
Усього балів за виконання індивідуальних завдань:	10
Додаткові (заохочувальні) бали: Представлення результатів науково-дослідних робіт здобувача: 1. Участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах. 2. Публікація наукових статей, тез доповіді на конференції.	до 10
ПІДСУМКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА (в системі Moodle)	50
УСЬОГО БАЛІВ:	100

Якщо здобувач набрав від 0 до 20 балів (включно), то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Він отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну в наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми на засадах факультативного вивчення за індивідуальним графіком згідно з Положенням про надання додаткових освітніх послуг понад обсяги, встановлені навчальними планами і освітніми програмами.

Якщо здобувач пропустив більш як 50 % практичних (семінарських, лабораторних, контактних) занять з навчальної дисципліни, незалежно від причини та незважаючи на кількість набраних балів за результатами поточного контролю, виконання контрольних (модульних) робіт та індивідуальних завдань, він не допускається до заліку з навчальної дисципліни. Відповідне рішення приймає директор інституту за поданням НПП, які проводять практичні (семінарські) заняття, про що фахівець деканату інституту інформує здобувача до початку залікової сесії.

2.2 Критерії оцінювання поточних результатів вивчення навчальної дисципліни

Поточний контроль результатів навчальної діяльності здобувача під час вивчення навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» здійснюється з метою перевірки знань, умінь та навичок під час проведення практичних (семінарських) занять, для перевірки результатів виконання та захисту завдань самостійної роботи. Завданням поточного контролю є перевірка рівня:

- засвоєння відповідного навчального матеріалу,
- набуття знань та сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій,
- умінь самостійно опрацьовувати тексти,
- здатності осмислювати сутність змісту матеріалу заняття,
- сформованості вмінь публічно чи письмово обґрунтувати власну точку зору,
- уміння працювати в команді, здатність нести відповідальність за надані рекомендації та прийняті рішення тощо.

Результати поточної успішності здобувача є показником рівня засвоєння робочої навчальної програми та виконання вимог Карти самостійної роботи здобувача.

При поточному контролі результатів навчання здобувача під час вивчення навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» оцінці підлягають результати навчання, що виявляються через набуті компетентності (знання, уміння, навички тощо), а саме:

- відповіді (виступи) на практичних (семінарських) заняттях;
- результати виконання контрольних (модульних) робіт;
- результати виконання і захисту завдань самостійної роботи здобувача.

Максимальна кількість балів, яку здобувач має право отримати на одному семінарському занятті становить 2 бали. Оцінка відповіді на практичних (семінарських) заняттях диференціюється залежно від якості, повноти, чіткості висловлення думки.

- відмінний рівень (2 бали): здобувач виявив вільне орієнтування в питаннях практичного (семінарського) заняття, знання назв і змісту передбачених темою нормативно-правових актів, правильне розуміння основних понять і категорій, змісту правових норм, спроможність давати правильне їх тлумачення, логічно і грамотно викладати думки;

- добрий рівень (1,5 бал): здобувач відповів на поставлене питання, однак у відповіді наявні помилки та (або) неточності при розкритті окремих понять та категорій, вказані з помилками назви нормативно-правових актів, норми яких врегульовують зазначене питання; відповідь є неповною; дещо порушена логіка викладення матеріалу;

- задовільний рівень (1 бал): здобувач у цілому відповів на поставлене питання, однак відповідь містить хоча б один з таких недоліків: наявні помилки та (або) неточності при розкритті предмета питання, змісту окремих його понять та категорій, некоректні формулювання їх визначень, вказані помилкові назви нормативно-правових актів, норми яких врегульовують зазначене питання, допущені неточності при розкритті їх змісту; відповідь є неповною; не є аргументованою; дещо порушена логіка викладення матеріалу

- початковий рівень (0,5 балів): здобувач повністю не відповів на поставлене питання, або відповідь є частково неправильною, не розкриває всієї сутності питання, або

допущені грубі змістові помилки, які свідчать про не повну готовність здобувача до заняття або безсистемність та поверховість його знань;

- незадовільний рівень (0 балів): здобувач не відповів на поставлене питання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістові помилки, які свідчать про неготовність здобувача до заняття або безсистемність та поверховість його знань, незнання загальних положень теми дисципліни, або здобувач відмовився відповідати на поставлене питання.

Кількість балів, отриманих здобувачем на кожному практичному (семінарському) занятті, сумується і включається до загальної суми балів поточної успішності разом з балами за контрольні (модульні) роботи та виконання завдань для самостійної роботи.

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які здобувач набув після опанування певної завершеної частини навчального матеріалу з навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування».

З навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» передбачені дві контрольні (модульні) роботи, які можуть проводитися у формі:

- тестування;
- відповідей на теоретичні питання;
- розв'язання практичних ситуацій (кейсів) тощо.

Результати виконання контрольної (модульної) роботи оцінюються до 5 балів.

При виконанні контрольної (модульної) роботи оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули здобувачі після опанування навчального матеріалу за навчальною дисципліною.

Контроль може проводитись усно, письмово або в дистанційній формі за вибором НПП у формі відповідей на теоретичні питання або розв'язання практичних ситуацій, виконання тестів тощо.

За результатами виконання зазначених завдань здобувач набирає відповідну кількість балів, які зараховуються при визначенні результатів поточного контролю.

Порядок і критерії оцінювання знань здобувачів при проведенні контрольної (модульної) роботи

Критерії оцінювання теоретичних питань:

- високий рівень (5-4 бали): здобувач виявив вільне орієнтування в програмі навчальної дисципліни, знання назв і змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, правильне розуміння основних понять і категорій, змісту правових норм, їх особливостей, спроможність давати правильне їх тлумачення, логічно і грамотно викладати думки;

- достатній рівень (3-2 бали): здобувач у цілому відповів на поставлене питання, однак відповідь містить хоча б один з таких недоліків: наявні помилки та (або) неточності при розкритті предмета питання, змісту окремих понять та категорій, некоректні формулювання їх визначень, вказані помилкові назви нормативно-правових актів, допущені неточності при розкритті їх змісту; відповідь є неповною; не є аргументованою, не містить посилань на джерела (у разі необхідності); дещо порушена логіка викладення матеріалу;

- недостатній рівень (1-0 балів): здобувач не відповів на поставлене питання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістові помилки, які свідчать про відсутність знань у здобувача або їх безсистемність та поверховість, невміння сформулювати думку та викласти її, незнання загальних положень програми дисципліни.

Критерії оцінювання практичних завдань:

- високий рівень (5-4 бали): здобувач правильно вирішив ситуацію на основі чинного законодавства, без помилок обґрунтував розв'язання з посиланням на конкретні норми нормативно-правових актів, логічно і послідовно аргументує і викладає свою точку

зору;

- достатній рівень (3-2 бали): здобувач надав загалом правильну відповідь, проте вона містить хоча б один з таких недоліків: є неповною; містить незначні помилки щодо аргументації рішення або перелік аргументів не є вичерпним; в обґрунтуванні рішення відсутні посилання на нормативно-правові джерела або посилання є помилковим, або помилка допущена у назві нормативно-правового чи іншого джерела без викривлення його змісту;

- недостатній рівень (1-0 балів): здобувач не вирішив ситуації або вирішив її помилково, або неправильно обґрунтовує своє рішення, або неспроможний його аргументувати.

При виконанні модульних завдань оцінці підлягають: виконання письмових завдань, тести, розв'язання ситуаційних задач, усні відповіді. З даної навчальної дисципліни може проводитися не більше 2-х контрольних (модульних) робіт. Оцінка самостійної роботи включає оцінки за підготовку аналітичної довідки, виконання індивідуальних завдань та вивчення питань, які виносяться на самостійне опрацювання. Оцінка модульних завдань не може перевищувати 10 балів. Максимальна оцінка за самостійну роботу – 10 балів, за систематичність та результативність – 30 балів.

Під час виконання підсумкової контрольної роботи здобувач може користуватися лише переліком матеріалів, дозволених НПП, що веде заняття з навчальної дисципліни. Використання інших матеріалів та інформаційних засобів (сторонні друковані матеріали, інтернет, мобільний телефон, планшет, смарт-годинник, додаткові вкладки браузера на комп'ютері (у разі комп'ютерного тестування) тощо) є порушенням Етичного кодексу й дає підстави відсторонити цього здобувача від виконання контрольної (модульної) роботи та оцінити результати її виконання в нуль балів.

3. ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

3.1. Карта навчальної роботи здобувача

Структура навчальної дисципліни: передбачено 2 змістовних модуля. *Перший змістовний модуль* – присвячений вивченню теоретико-методологічних засад застосування правових норм, а зокрема: теорії реалізації права та вчення про застосування права як особливої форми його реалізації; загальних засад людиноцентричного правозастосування; загальної процедури правозастосування; окремих методик правозастосування та юридичної основи правозастосування (теми 1 – 5). *Другий* – спрямований на набуття знань та навиків щодо основних праксеологічних питань застосування правових норм (методів інтерпретації (тлумачення) правових норм, механізмів подолання юридичних колізій та прогалин у праві) (теми 6 – 9). Навчальна дисципліна завершується – **заліком**.

Для забезпечення опанування навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» навчальні заняття передбачають широке використання інтерактивних методик викладання. Більшість з них побудована за принципом командної або індивідуальної роботи та включають проведення ділових ігор, дискусій, вирішення кейсів тощо.

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачем рівня знань з теоретичних основ навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування», вміння та набуття практичних навичок у сфері здійснення аналітичної діяльності в сфері юриспруденції.

При поточному контролі результатів навчальної діяльності здобувачів оцінюванню підлягає виконання ними:

- завдань під час навчальних занять;
- контрольних (модульних) робіт;
- індивідуальних завдань самостійної роботи.
- підсумкова контрольна робота.

У разі пропуску навчальних занять (практичних, семінарських) з поважних причин (у тому числі тимчасової непрацездатності у зв'язку із хворобою) здобувач зобов'язаний своєчасно (не пізніше як упродовж п'ятих робочих днів після повернення до занять):

- **звернутися до директора ННІ або його заступника з відповідною заявою** щодо отримання дозволу на відпрацювання пропущених навчальних занять;
- **сформувати та узгодити з НПП індивідуальний графік** відпрацювання пропущених занять із зазначенням форм робіт;
- **відпрацювати** пропущені заняття не пізніше ніж до початку залікового тижня – для навчальних дисциплін з підсумковим контролем у формі заліку.

Здобувача НЕ допускають до підсумкового контролю у формі заліку за таких умов:

- *за результатами поточного контролю здобувач набрав від 0 до 20 балів (включно);*
- *здобувач пропустив більш як 50% практичних (семінарських) занять, не відпрацювавши їх до початку залікового тижня.*

Перелік, номер, назва семінарського (практичного) заняття та максимальна кількість балів, яку можна отримати, наведені в Kartі навчальної роботи здобувача.

КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА
з навчальної дисципліни (вибіркової) «Юридичні процедури правозастосування»
для здобувача освітньо-професійної програми «Правознавство»
заочна форма навчання

Вид та тема навчального заняття	Максимальна кількість балів
Застосування права як особлива форма його реалізації.	5
Процедура правозастосування, окремі методики правозастосування.	5
Інтерпретація (тлумачення) правових норм, інструменти подолання прогалин та колізій у праві та законодавстві.	5
Акти застосування норм права	5
Усього балів за роботу на контактних заняттях:	20
Контрольна (модульна) робота 1 та 2	10
Індивідуальні завдання самостійної роботи (за вибором здобувача)	
1. Аналітична довідка, що містить узагальнений матеріал про дослідження нормативно-правових актів	5
2. Підготовка презентації за заданою тематикою	5
3. Виконання завдань в рамках дослідницьких проєктів кафедри	5
4. Вирішення задач	5
Усього балів за виконання індивідуальних завдань:	20
Додаткові (заохочувальні) бали: Представлення результатів науково-дослідних робіт здобувача: 1. Участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах. 2. Публікація наукових статей, тез доповіді на конференції.	до 10
ПІДСУМКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА (в системі Moodle)	50
УСЬОГО БАЛІВ:	100

Якщо здобувач набрав від 0 до 20 балів (включно), то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Він отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну в наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми на засадах факультативного вивчення за індивідуальним графіком згідно з Положенням про надання додаткових освітніх послуг понад обсяги, встановлені навчальними планами і освітніми програмами.

Якщо здобувач пропустив більш як 50 % практичних (семінарських, лабораторних, контактних) занять з навчальної дисципліни, незалежно від причини та незважаючи на кількість набраних балів за результатами поточного контролю, виконання контрольних (модульних) робіт та індивідуальних завдань, він не допускається до підсумкової контрольної роботи з навчальної дисципліни. Відповідне рішення приймає директор ННІ за поданням НПП, які проводять практичні (семінарські) заняття, про що фахівець дирекції інформує здобувача до початку екзаменаційної сесії.

3.2 Критерії оцінювання поточних результатів вивчення навчальної дисципліни

Поточний контроль результатів навчальної діяльності здобувача під час вивчення навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» здійснюється з метою перевірки знань, умінь та навичок під час проведення контактних занять, для перевірки

результатів виконання та захисту завдань самостійної роботи та модульних контрольних робіт. Завданням поточного контролю є перевірка рівня:

- засвоєння відповідного навчального матеріалу,
- набуття знань та сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій,
- умінь самостійно опрацьовувати тексти,
- здатності осмислювати сутність змісту матеріалу заняття,
- сформованості вмінь публічно чи письмово обґрунтувати власну точку зору,
- уміння працювати в команді, здатність нести відповідальність за надані рекомендації та прийняті рішення тощо.

Результати поточної успішності здобувача є показником рівня засвоєння робочої навчальної програми та виконання вимог Карти самостійної роботи здобувача.

При поточному контролі результатів навчання здобувача під час вивчення навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» оцінці підлягають результати навчання, що виявляються через набуті компетентності (знання, уміння, навички тощо), а саме:

- відповіді (виступи) на контактних заняттях;
- результати виконання контрольних (модульних) робіт;
- результати виконання і захисту завдань самостійної роботи здобувача.

Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання контактних занять, модульних завдань та індивідуальних завдань (в тому числі з використанням дистанційних технологій).

Максимальна кількість балів, яку здобувач має право отримати на одному контактному занятті становить 5 балів. Оцінка відповіді на контактних заняттях диференціюється залежно від якості, повноти, чіткості висловлення думки.

- відмінний рівень (5 балів): здобувач виявив вільне орієнтування в питаннях практичного (семінарського) заняття, знання назв і змісту передбачених темою нормативно-правових актів, правильне розуміння основних понять і категорій, змісту правових норм, спроможність давати правильне їх тлумачення, логічно і грамотно викладати думки;

- добрий рівень (4 бали): здобувач відповів на поставлене питання, однак у відповіді наявні помилки та (або) неточності при розкритті окремих понять та категорій, вказані з помилками назви нормативно-правових актів, норми яких врегульовують зазначене питання; відповідь є неповною; дещо порушена логіка викладення матеріалу;

- задовільний рівень (2-3 бали): здобувач у цілому відповів на поставлене питання, однак відповідь містить хоча б один з таких недоліків: наявні помилки та (або) неточності при розкритті предмета питання, змісту окремих його понять та категорій, некоректні формулювання їх визначень, вказані помилкові назви нормативно-правових актів, норми яких врегульовують зазначене питання, допущені неточності при розкритті їх змісту; відповідь є неповною; не є аргументованою; дещо порушена логіка викладення матеріалу

- початковий рівень (1 бал): здобувач повністю не відповів на поставлене питання, або відповідь є частково неправильною, не розкриває всієї сутності питання, або допущені грубі змістові помилки, які свідчать про не повну готовність здобувача до заняття або безсистемність та поверховість його знань;

- незадовільний рівень (0 балів): здобувач не відповів на поставлене питання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістові помилки, які свідчать про неготовність здобувача до заняття або безсистемність та поверховість його знань, незнання загальних положень теми дисципліни, або здобувач відмовився відповідати на поставлене питання.

Кількість балів, отриманих здобувачем на кожному контактному занятті, сумується і включається до загальної суми балів поточної успішності разом з балами за контрольні (модульні) роботи та виконання завдань для самостійної роботи.

Максимальна кількість балів, які може набрати здобувач за результатами поточної роботи - **50 балів**.

Об'єкти контролю:

- систематична та активна робота на контактних заняттях під час сесії (в тому числі модульні контрольні роботи) - **до 30 балів**;

Контактні заняття оцінюються у 20 балів. Контрольна (модульна) робота оцінюється залежно від якості виконання у 5; 4; 3; 2; 1; 0 балів.

- виконання індивідуальних завдань (в тому числі з використанням дистанційних технологій) - **до 20 балів**.

З навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» передбачені дві контрольні (модульні) роботи, які можуть проводитися у формі:

- тестування;
- відповідей на теоретичні питання;
- розв'язання практичних ситуацій (кейсів) тощо.

Результати виконання контрольної (модульної) роботи оцінюються до 5 балів.

При виконанні контрольної (модульної) роботи оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули здобувачі після опанування навчального матеріалу за навчальною дисципліною.

Контроль може проводитись усно, письмово або в дистанційній формі за вибором НПП у формі відповідей на теоретичні питання або розв'язання практичних ситуацій, виконання тестів тощо.

За результатами виконання зазначених завдань здобувач набирає відповідну кількість балів, які зараховуються при визначенні результатів поточного контролю.

Порядок і критерії оцінювання знань здобувачів при проведенні контрольної (модульної) роботи

Критерії оцінювання теоретичних питань:

- високий рівень (5-4 бали): здобувач виявив вільне орієнтування в програмі навчальної дисципліни, знання назв і змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, правильне розуміння основних понять і категорій, змісту правових норм, їх особливостей, спроможність давати правильне їх тлумачення, логічно і грамотно викладати думки;

- достатній рівень(3-2 бали): здобувач у цілому відповів на поставлене питання, однак відповідь містить хоча б один з таких недоліків: наявні помилки та (або) неточності при розкритті предмета питання, змісту окремих понять та категорій, некоректні формулювання їх визначень, вказані помилкові назви нормативно-правових актів, допущені неточності при розкритті їх змісту; відповідь є неповною; не є аргументованою, не містить посилань на джерела (у разі необхідності); дещо порушена логіка викладення матеріалу;

- недостатній рівень (1-0 бал): здобувач не відповів на поставлене питання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістові помилки, які свідчать про відсутність знань у здобувача або їх безсистемність та поверховість, невміння сформулювати думку та викласти її, незнання загальних положень програми дисципліни.

Критерії оцінювання практичних завдань:

- високий рівень (5-4 бали): здобувач правильно вирішив ситуацію на основі чинного законодавства, без помилок обґрунтував розв'язання з посиланням на конкретні норми нормативно-правових актів, логічно і послідовно аргументує і викладає свою точку зору;

- достатній рівень(3-2 бали): здобувач надав загалом правильну відповідь, проте вона містить хоча б один з таких недоліків: є неповною; містить незначні помилки щодо аргументації рішення або перелік аргументів не є вичерпним; в обґрунтуванні рішення відсутні посилання на нормативно-правові джерела або посилання є помилковим,

або помилка допущена у назві нормативно-правового чи іншого джерела без викривлення його змісту;

- недостатній рівень (1-0 балів): здобувач не вирішив ситуації або вирішив її помилково, або неправильно обґрунтовує своє вирішення, або неспроможний його аргументувати.

При виконанні модульних завдань оцінці підлягають: виконання письмових завдань, тести, розв'язання ситуаційних задач, усні відповіді. З даної навчальної дисципліни може проводитися не більше 2-х контрольних (модульних) робіт. Оцінка самостійної роботи включає оцінки за підготовку аналітичної довідки, виконання індивідуальних завдань та вивчення питань, які виносяться на самостійне опрацювання. Оцінка модульних завдань не може перевищувати 10 балів. Максимальна оцінка за самостійну роботу – 20 балів, за систематичність та результативність – 20 балів.

Під час виконання підсумкової контрольної роботи здобувач може користуватися лише переліком матеріалів, дозволених НПП, що веде заняття з навчальної дисципліни. Використання інших матеріалів та інформаційних засобів (сторонні друковані матеріали, інтернет, мобільний телефон, планшет, смарт-годинник, додаткові вкладки браузера на комп'ютері (у разі комп'ютерного тестування) тощо) є порушенням Етичного кодексу й дає підстави відсторонити цього здобувача від виконання контрольної (модульної) роботи та оцінити результати її виконання в нуль балів.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА

4.1. Зміст самостійної роботи здобувача

Самостійна робота здобувача спрямована на поглиблене засвоєння змісту навчальної дисципліни, формування вмінь та навичок самостійної навчальної діяльності.

Самостійна робота теоретичного спрямування дозволяє поглибити засвоєння теоретичного матеріалу, підготуватися до навчальних занять. Включає виконання низки завдань, спрямованих на засвоєння навчального матеріалу на рівнях «відтворення» та «розуміння». Залежно від інформаційного джерела для самостійного опрацювання навчального матеріалу використовують такі методи: аналіз, синтез, порівняння, класифікація, конспектування, реферування, цитування, анотування, підготовка повідомлень та доповідей, написання творів-есе та наукових статей, надання відповідей на запитання та самостійне формулювання запитань, складання тестів та кросвордів, підготовка ілюстративного матеріалу, формулювання висновків, а також складання інтелект-карт, блок-схем, таблиць, термінологічних словників та покажчиків тощо.

Самостійна робота практичного спрямування має на меті формування і розвиток практичних умінь та навичок, підготовку до навчальних занять та засвоєння навчального матеріалу на рівнях «застосування» та «створення». Залежно від типу навчального завдання використовують такі методи: вирішення конкретних задач та ситуацій фахового спрямування, PBL-тренінг, Case study, розрахунково-аналітична робота, розв'язок модельованого завдання, проведення наукового дослідження, виконання індивідуального чи групового проєкту, дискусії тощо.

Самостійна робота здобувачів передбачає виконання різних видів завдань: обов'язкові та вибіркові, індивідуальні та групові, у вигляді окремих завдань до кожної теми або комплексних самостійних робіт з кількох тем.

Контроль і оцінювання результатів самостійної роботи здобувачів здійснює науково-педагогічний (педагогічний) працівник на навчальних заняттях або консультаціях.

4.2. Порядок оцінювання індивідуальних завдань самостійної роботи (за вибором здобувача) з навчальної дисципліни

4.2.1. Вимоги до виконання індивідуальних завдань самостійної роботи

Індивідуальні завдання є однією із форм самостійної роботи здобувачів, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей здобувачів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконуються здобувачами *самостійно під керівництвом викладача*.

Аналітична довідка з навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» – це вид індивідуальної роботи, що містить узагальнений матеріал про дослідження нормативно-правових актів. Метою написання аналітичної довідки, є візуалізація, формулювання проблеми чи концепції, а також формулювання висновків. Обов'язково включаються пропозиції щодо варіантів вирішення проблем(и), які базуються на доступній інформації. Захист індивідуальної роботи відбувається під час проведення годин ІКР. Таким чином, складання аналітичної довідки – це процес аналітико-синтетичної переробки первинних джерел права, а саме нормативно-правових актів.

Структура аналітичної довідки:

1. Титульна сторінка.
2. План (за потреби).
3. Виконане завдання.
4. Висновок.
5. Список використаних джерел.

Орієнтовні завдання для аналітичної довідки:

1. *Розкрийте значення рішень ЄСПЛ для правозастосовчої практики?*
2. *Визначте систему вимог до акту правозастосування ?*
3. *Розкрийте причини прогалин у законодавстві?*
4. *Охарактеризуйте механізм подолання темпоральних колізій.*

Презентації з навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» – це подання попередньо підготовленого змістовного повідомлення за заданою тематикою (з можливим використанням сучасних інформаційних засобів - мультипроєкторів тощо). Презентації можуть проводитися, як під час аудиторних занять, так і під час індивідуальних занять.

Вимоги до структури презентації:

- наявність титульної сторінки із зазначенням теми та імені автора;
- план презентації, який повинен повністю розкривати тему;
- основна частина (слайди, які розкривають тему);
- висновок до презентації;
- список використаних джерел;
- обсяг роботи має становити до 15 слайдів.

Вимоги до технічного оформлення презентації:

- презентація виконується допомогою програми PowerPoint;
- кожен слайд має відображати одну думку;
- текст має складатися з коротких слів та простих речень;
- загальна кількість слів не повинна перевищувати 50;
- заголовки мають привертати увагу та узагальнювати основні ідеї слайда;
- усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі.

Приклад тем для презентацій:

1. *Значення загальних принципів права для правозастосовчої діяльності.*
2. *Структура акту застосування права.*
3. *Механізм подолання колізій у праві.*
4. *Аналогія права та закону як інструменти подолання прогалин у законодавстві.*
5. *Юридична природа і види актів офіційного тлумачення права.*
6. *Взаємозв'язок різноманітних форм реалізації права і видів правомірної поведінки особи.*
7. *Головні стадії процесу застосування правових норм: загальна характеристика.*
8. *Субсумція (Die Subsumtion) та методика її застосування.*
9. *Методика зважування прав (Die Methode der Rechteabwägung).*

Рекомендації щодо оформлення індивідуальних завдань:

наявність нумерації сторінок; обсяг роботи має становити 7-10 сторінок; поля верхнє, нижнє – 2 см, справа – 1,5 см, зліва – 2,5 см; шрифт – 14 Times New Roman, інтервал – 1,5;

Аналітичні довідки та презентації мають ґрунтуватися на положеннях законодавства, що діють на момент їх підготовки здобувачами (режим доступу до нормативно-правової бази на офіційному сайті Верховної Ради України www.rada.gov.ua).

Виконання завдань в рамках науково-дослідної роботи кафедри у формі підготовки есе, наукових повідомлень, участі в наукових обговореннях проблем праворозуміння, правотворчості та правореалізації в умовах глобалізації та цифрової трансформації.

4.2.2. Критерії оцінювання результатів виконання індивідуальних завдань для самостійної роботи

Поточний контроль результатів виконання завдань самостійної роботи передбачає оцінювання:

- результатів виконання і захисту аналітичної довідки;
- результатів підготовки презентації та її захисту;
- виконання завдань в рамках науково-дослідної роботи кафедри.

Результати виконання і захисту завдань самостійної роботи здобувача – до 10 балів: два індивідуальних завдання, кожне з яких оцінюється до 5 балів.

Критерії оцінювання:

- високий рівень (5-4 бали): здобувач виявив вільне орієнтування в програмі дисципліни, знання назв і змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, правильне розуміння основних понять і категорій, змісту правових норм, їх особливостей, спроможність давати правильне їх тлумачення, логічно і грамотно викладати думки;

- достатній рівень (3-2 бали): здобувач у цілому відповів на поставлене питання, однак відповідь містить хоча б один з таких недоліків: наявні помилки та (або) неточності при розкритті предмета питання, змісту окремих понять та категорій, некоректні формулювання їх визначень, вказані помилкові назви нормативно-правових актів, допущені неточності при розкритті їх змісту; відповідь є неповною; не є аргументованою, не містить посилань на джерела (у разі необхідності); дещо порушена логіка викладення матеріалу;

- недостатній рівень (1-0 балів): здобувач не відповів на поставлене питання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістові помилки, які свідчать про відсутність знань у здобувача або їх безсистемність та поверховість, невміння сформулювати думку та викласти її, незнання загальних положень програми дисципліни.

5. ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (форма підсумкового контролю – залік)

5.1. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час підсумкового контролю у формі заліку

Загальна підсумкова оцінка вивчення навчальної дисципліни з підсумковим контролем у формі заліку складається із суми результатів:

– поточного контролю (роботи на семінарських, лабораторних, контактних) заняттях, контрольних (модульних) робіт та індивідуальних завдань для самостійного опрацювання здобувача (до 50 балів);

– підсумкового контролю (підсумкова контрольна робота) (до 50 балів).

Здобувач, який за результатом підсумкового контролю у формі заліку набрав 21-59 балів (включно), після додаткової самостійної підготовки має право перескласти залік.

Перескладання заліку з навчальної дисципліни **дозволяється не більше двох разів**: один раз НПП, який викладав відповідну навчальну дисципліну, другий - комісії з двох НПП відповідної кафедри. В обох випадках загального підсумкового оцінювання результатів навчання цих здобувачів враховується результат їх поточного контролю. Термін ліквідації академічної заборгованості для таких осіб встановлюється згідно з графіком навчального процесу.

Здобувач, який за результатами другого перескладання заліку (комісії) з навчальної дисципліни набрав менше 60 балів, вважається таким, що має академічну заборгованість. Він має право за власною заявою опанувати цю навчальну дисципліну в наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом відповідної освітньої програми на засадах факультативного вивчення за індивідуальним графіком згідно з Положенням про надання додаткових освітніх послуг понад обсяги, встановлені навчальними планами і освітніми програмами.

Здобувач, який не написав заяву на факультативне вивчення навчальної дисципліни, а отже не ліквідував наявну академічну заборгованість протягом двох навчальних семестрів, підлягає відрахуванню з Університету.

5.2. Структура та приклад підсумкової контрольної роботи

Теоретична частина:

1. Блок тестових питань закритого типу.
2. Блок тестових питань закритого типу.
3. Блок тестових питань закритого типу.
4. Блок тестових питань закритого типу.

Практична частина:

5. Вирішення практичної ситуації. Блок тестових питань закритого типу.

Приклад підсумкової контрольної роботи

1. Оберіть правильний варіант відповіді (у кожному тестовому завданні вірним є лише один варіант відповіді):

1.1. Кабінет Міністрів України може видавати: а) лише розпорядження; б) лише рішення;	1.2. Дія нормативно-правового акта у просторі може бути: а) територіальною і екстериторіальною;	1.3. Юридична сила нормативно-правових актів залежить від: а) місця прийняття нормативного акта;
---	--	---

в) постанови розпорядження; г) постанови і рішення.	і б) територіальною позатериторіальною; в) територіальною, регіональною і позатериторіальною; г) регіональною і місцевою.	б) територіальної юрисдикції правотворчого органу; в) компетенції правотворчого органу та виду нормативно-правового акта; г) кола суб'єктів, на яких поширюються ці акти.
--	---	---

2. Оберіть правильний варіант відповіді (у кожному тестовому завданні вірним є лише один варіант відповіді):

2.1. Метою правозастосовної діяльності є: а) встановлення індивідуально-правових приписів; б) припинення шкідливих наслідків і покарання винної особи; в) усунення прогалин у праві; г) встановлення законності і правопорядку.	2.2. Основним джерелом права на сучасному етапі розвитку правової системи України є: а) нормативно-правовий акт; б) судовий прецедент; в) правовий звичай; г) нормативно-правовий договір.	2.3. До видів правотворчих помилок не відноситься: а) логічна помилка; б) граматична помилка; в) інтуїтивна помилка; г) пунктуаційна помилка.
---	--	---

3. Оберіть правильний варіант відповіді (у кожному тестовому завданні вірним є лише один варіант відповіді):

3.1. Виділяють такі причини виникнення колізій: а) об'єктивні та суб'єктивні; б) позитивні та негативні; в) відносні та абсолютні; г) споріднені та превентивні.	3.2. За ступенем складності колізії є: а) прості та складні; б) негативні, прості та змішані; в) змішані, прості та складні; г) негативні та позитивні.	3.3. Причинами ієрархічних колізій є: а) множинність суб'єктів правотворчих органів; б) ігнорування та порушення правил законодавчої техніки; в) порушення процедури прийняття; г) помилки суб'єктів правоутворення.
--	---	--

4. Оберіть правильний варіант відповіді (у кожному тестовому завданні вірним є лише один варіант відповіді):

4.1. За ступенем очевидності колізії поділяють на: а) явні та приховані; б) очевидні та неочевидні; в) прості та складні; г) позитивні та негативні.	4.2. Елементами механізму подолання колізій норм права є: а) колізійні принципи та колізійні норми; б) способи тлумачення норм права; в) принципи права; д) всі відповіді вірні.	4.3. Правовим засобом, що сприяє усуненню колізій правових норм виступає: а) кодифікування законодавства; б) колізійні принципи; в) чинне законодавство; г) правова норма.
--	--	--

5. Оберіть правильний варіант відповіді (у кожному тестовому завданні вірним є лише один варіант відповіді):

5.1. «...Таким чином, суд вважає, що ОСОБА_1 вчинив злочин, передбачений ст. 190 ч. 1 КК України за ознаками заволодіння чужим майном шляхом обману та зловживання довірою (шахрайство)...» – це частина: а) вступна; б) описова; в) резолютивна; г) мотивувальна.	5.2. «...Обвинувачений ОСОБА_2 у першій декаді квітня 2018 року приблизно о 15.00 годині, знайшов ніж у лісосмузі за ГБК «Зоряний», який розташований в Покровському районі м. Кривого Рогу, який носив при собі без передбаченого законом дозволу...» – це частина: а) вступна; б) описова; в) мотивувальна; г) резолютивна.	5.3. «ОСОБА_3 визнати винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 185 ч. 2 КК України, та призначити йому покарання: ст. 185 ч. 2 КК України у вигляді 2 (двох) років 7 (сім) місяців позбавлення волі...» – це частина: а) вступна; б) описова; в) мотивувальна; г) резолютивна.
--	---	---

5.3. Критерії оцінювання підсумкової контрольної роботи

На підсумковому контролі оцінюванню підлягають:

володіння категорійним апаратом, фаховою термінологією та теоретичними знаннями;

вміння демонструвати практичні навички;

вміння продемонструвати креативність та системність знань, володіння сучасними методами, методиками при вирішенні практичних питань.

Відповідь здобувача на кожне із завдань підсумкової контрольної роботи, залежно від рівня її повноти й коректності, оцінюється різною кількістю балів:

<i>Кількість балів за 10 бальною шкалою</i>	<i>Рівень повноти й коректності відповіді</i>
10	відмінний
8	добрий
6	задовільний
4	не достатній
2	мінімальний
0	незадовільний

Підсумкова контрольна робота складається із 5 завдань, кожне з яких оцінюється у діапазоні від 0 до 10 балів.

Критерії оцінювання теоретичної частини підсумкової контрольної роботи:

10	здобувач виявив вільне орієнтування в програмі навчальної дисципліни, знання назв і змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, правильне розуміння основних понять і категорій, змісту правових норм, їх особливостей, спроможність давати правильне їх тлумачення, логічно і грамотно викладати думки; здобувач правильно вирішив блок тестових питань.
----	---

8	здобувач виявив вільне орієнтування в програмі навчальної дисципліни, правильне розуміння основних понять і категорій, змісту правових норм, їх особливостей, спроможність давати правильне їх тлумачення, логічно і грамотно викладати думки, проте допустив неточності щодо знання назв і змісту передбачених програмою нормативно-правових актів правильності розуміння основних понять і категорій
6	здобувач у цілому відповів на поставлене питання, однак відповідь містить хоча б один з таких недоліків: наявні помилки та (або) неточності при розкритті предмета питання, змісту окремих понять та категорій, некоректні формулювання їх визначень, вказані помилкові назви нормативно-правових актів, допущені неточності при розкритті їх змісту; відповідь є неповною; не є аргументованою, не містить посилань на джерела (у разі необхідності); дещо порушена логіка викладення матеріалу; здобувач допустив одну помилку в блоці тестових питань.
4	здобувач надав неповну відповідь на поставлене питання, відповідь містить хоча б два з таких недоліків: наявні помилки та (або) неточності при розкритті предмета питання, змісту окремих понять та категорій, некоректні формулювання їх визначень, вказані помилкові назви нормативно-правових актів, допущені неточності при розкритті їх змісту; відповідь є неповною; не є аргументованою, не містить посилань на джерела (у разі необхідності); дещо порушена логіка викладення матеріалу; здобувач допустив дві помилки в блоці тестових питань.
2	здобувач не вирішив ситуації або вирішив її помилково, або неправильно обґрунтовує своє вирішення, або неспроможний його аргументувати
0	здобувач не вирішив ситуації або вирішив її неправильно, або неправильно обґрунтовує своє вирішення; здобувач допустив три помилки в блоці тестових питань.

Критерії оцінювання практичної частини підсумкової контрольної роботи:

10	здобувач правильно вирішив ситуацію на основі чинного законодавства, без помилок обґрунтував розв'язання з посиланням на конкретні норми нормативно-правових актів, логічно і послідовно аргументує і викладає свою точку зору
8	здобувач правильно вирішив ситуацію на основі чинного законодавства, без помилок обґрунтував розв'язання, проте без посилання на конкретні норми нормативно-правових актів, логічно і послідовно аргументує і викладає свою точку зору
6	здобувач надав загалом правильну відповідь, проте вона містить хоча б один з таких недоліків: є неповною; містить незначні помилки щодо аргументації рішення або перелік аргументів не є вичерпним; в обґрунтуванні рішення відсутні посилання на нормативно-правові джерела або посилання є помилковим, або помилка допущена у назві нормативно-правового чи іншого джерела без викривлення його змісту
4	здобувач надав загалом правильну відповідь, проте вона містить хоча б два з таких недоліків: є неповною; містить незначні помилки щодо аргументації рішення або перелік аргументів не є вичерпним; в обґрунтуванні рішення відсутні посилання на нормативно-правові джерела або посилання є помилковим, або помилка допущена у назві нормативно-правового чи іншого джерела без викривлення його змісту

2	здобувач не вирішив ситуації або вирішив її помилково, або неправильно обґрунтовує своє вирішення, або неспроможний його аргументувати
0	здобувач не вирішив ситуації або вирішив її неправильно, або неправильно обґрунтовує своє вирішення

Апеляція результатів підсумкового контролю у формі заліку

Відповідно до Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі заліку в Державному вищому навчальному закладі «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» здобувач, який не погоджується з результатами підсумкового контролю у формі заліку, має право не пізніше наступного робочого дня після оприлюднення (оголошення та внесення до Електронного журналу) результатів заліку звернутися з письмовою апеляцією до директора інституту.

Дострокове складання заліку

Як виняток, здобувачеві надають можливість дострокового складання заліку в разі:

- невідкладного лікування на період проведення сесії;
- вагітності і пологів;
- офіційного запрошення на навчання за профілем спеціальності;
- наявності інших важливих підстав, що не порушують законодавство, нормативні документи Університету та мають документальне підтвердження.

Дозвіл на дострокове складання заліку надає директор інституту за умови, що на момент подання заяви здобувач отримав не менше 50 % від максимально можливої кількості балів за результатами поточного контролю з навчальної дисципліни.

Шкали оцінювання результату підсумкового контролю – залік

100-бальна шкала	Підсумкова оцінка за 2-бальною шкалою	Шкала ECTS
	залік	
90 – 100	зараховано	A
80 – 89		B
70 – 79		C
66 – 69		D
60 – 65		E
21 – 59	не зараховано з можливістю перескладання	FX
0 – 20	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни	F

6. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА

Перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни «Юридичні процедури правозастосування» або її окремого компонента можливе за умов участі здобувача в програмі академічної мобільності (навчання в інших Університетах України або світу) відповідно до Положення про включене навчання і навчання за програмами Європейського Союзу студентів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» у закордонних вищих навчальних закладах, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у Державному вищому навчальному закладі «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Положення про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Державному вищому навчальному закладі «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана».

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у студентських наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал навчальної дисципліни, тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених освітньою програмою.

У межах навчального року: – на першому (бакалаврському) та третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти – не більше 6 кредитів; – на другому (магістерському) рівні вищої освіти – не більше 5 кредитів.

Участь у програмах здобуття неформальної та інформальної освіти регламентує Положення про визнання результатів навчання в Державному вищому навчальному закладі «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», отриманих здобувачами у неформальній та інформальній освіті.»

7. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності учасниками освітнього процесу є:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовують в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти;

- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;

- неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги матеріального або нематеріального характеру, що їх обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову, без законних на те підстав, що призводить на необ'єктивності оцінювання;

- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі, яке призводить на необ'єктивності оцінювання;

- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти регулюється Положенням про академічну доброчесність в Державному вищому навчальному закладі «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», затверджене Вченою радою Університету (протокол № 1) від 31.08.2020 р., введене в дію наказом від 01.09.2020 № 345.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

8.1. Основна література

Навчальна та навчально-методична література:

1. Малишев Б. В., Москалюк О. В. Застосування норм права (теорія і практика): Навч. посіб. / За заг. ред. Б. В. Малишева. Київ: Реферат, 2010. 260 с.
2. Німецька методика права : навчальний посібник / Е. Соколов, С. Роснер, Р. Мельник. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 136 с.
3. Engisch Karl. Logische Studien zur Gesetzesanwendung. Heidelberg, 3., erg. Aufl., Winter, 1963. 126 s.
4. Sieckmann Jan-Reinard. Logik juristischer Argumentation. 1. Auflage. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2020. 223 s.
5. Schnapp Friedrich E. Logik für Juristen : die Grundlagen der Denklehre und der Rechtsanwendung / von Prof. Dr. Friedrich E. Schnapp (Universität Bochum). 7. Auflage. München: Verlag Franz Vahlen, 2016. 251 s.
6. Joerden, Jan C. Logik im Recht : Grundlagen und Anwendungsbeispiele / Jan C. Joerden. 3., überarbeitete und ergänzte Auflage. Berlin ; Heidelberg: Springer, 2018. 371 s.
7. Krimphove Dieter, Lentner Gabriel M. Law and logic : contemporary issues. Berlin: Duncker & Humblot, 2017. 222 s.
8. Handbook of legal reasoning and argumentation / Giorgio Bongiovanni, Gerald Postema, Antonino Rotolo, Giovanni Sartor, Chiara Valentini, Douglas Walton, editors. Dordrecht: Springer, 2018. 764 s.
9. Joerden Jan C. Logik im Recht : Grundlagen und Anwendungsbeispiele / von Jan C. Joerden. 3. Aufl. 2018. Berlin, Heidelberg: Springer, 2018. 371 s.
10. Klaner Andreas. Basiswissen Logik für Jurastudenten / Andreas Klaner. Berlin: BWV Berliner Wissenschafts-Verl., 2005. 120 s.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 20.07.2022 р.).
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 20.07.2022 р.).
3. Земельний кодекс України : Закон України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 20.07.2022 р.).
4. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/ed20210411#Text> (дата звернення: 20.07.2022).
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07 грудня 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 20.07.2022 р.).
6. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 20.07.2022 р.).
7. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 20.07.2022 р.).
8. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 20.07.2022 р.).

9. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> (дата звернення: 20.07.2022 р.).
10. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17> (дата звернення: 20.07.2022 р.).
11. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>(дата звернення: 20.07.2022 р.).
12. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>(дата звернення: 20.07.2022 р.).
13. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року № 5463-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>(дата звернення: 20.07.2022 р.).
14. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2017. № 35. Ст. 376.
15. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст. 12.
16. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545.
17. Щодо практики застосування норм права у випадку колізії: Лист Міністерства юстиції України від 26 грудня 2008 року. Все про бухгалтерський облік. 2009. № 23. Ст. 41.

8.2. Додаткова література

1. Бойко В. Загальнотеоретичний аналіз співвідношення понять «колізія правових норм» та «конкуренція правових норм». Соціологія права. 2011. № 1. С. 27-30.
2. Бориславська О. Верховенство конституції чи верховенство права: деякі питання відновлення дії окремих положень Конституції України. Вісник Конституційного Суду України. 2015. № 6. С. 48-57.
3. Водянніков О. Ю. Прогалина в праві як предмет конституційної скарги. Право України. 2018. № 12. С. 128-147.
4. Волошенюк О. В. Сутність і обсяг поняття «юридичні колізії». Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2006. № 35. С. 15-20.
5. Гринюк Р., Багрій О. До питання про доцільність визнання презумпції конституційності нормативно-правових актів у контексті забезпечення верховенства Конституції України. Вісник Конституційного Суду України. 2015. № 4. С. 92-102.
6. Гайдулін О. О. Інститут інтерпретації (ius interpretatio = law of interpretation): методологічні засади цивілістичної теорії: монографія: у 2 т. Київ : Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2020. Т. 1. 453 с., Т. 2. 544 с.
7. Гайдулін О. О. Європеїзація контрактного права : монографія. Київ : КНЕУ, 2012. 238 с.
8. Гайдулін О. О. Тлумачення правочинів в європейському контрактному праві та договірному праві України: порівняльний аналіз та шляхи зближення / Проблеми регулювання приватноправових відносин в умовах регіональних та глобальних трансформацій : монографія / За заг. ред. О. Д. Крупчана. Київ: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Національної академії правових наук України,

2012. С. 102–134.

9. Гайдулін О. О. Розділ І. Теоретико-правові та методологічні засади інтерпретації змісту Угоди про асоціацію з ЄС у контексті цивілізаційного вибору України / Адаптація національного законодавства відповідно до Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Наукова монографія. За загальною редакцією О. В. Кузьменко. Київ : Видавничий центр «Кафедра», 2019. С. 11–32, 40–86.

10. Гайдулін О. О. Загальні засади тлумачення контрактів: теоретико-історичні аспекти [електронний ресурс]. Часопис Академії адвокатури України. Електронне наукове фахове видання. 2012. № 2. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/Chaaau/2012-2/content.html>

11. Гайдулін О. О. Інтерпретаційна практика в Стародавньому Римі та виникнення інституту договорів доброї совісті (*bonae fidei contractus*) [електронний ресурс]. Часопис Академії адвокатури України. Електронне наукове фахове видання. 2012. № 4(17). С. 1–5. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Chaaau/2012-4/content.html>.

12. Гайдулін О. О. Тлумачення правочинів в європейському контрактному праві як особливий вид юридичної інтерпретації: компаративний аналіз [електронний ресурс]. Часопис Академії адвокатури України. Електронне наукове фахове видання. 2012. № 3. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Chaaau/2012-3/content.html>.

13. Гайдулін О. О. Тлумачення звичаєвих норм: нормативістський та історичний аналіз. Університетські наукові записки. Хмельницький ун-т управління та права. Хмельницький, 2012. № 4. С. 22–27.

14. Гайдулін О. О. Інтерпретація помилок у контрактному праві Стародавнього Риму. Право України. 2012. № 8. С. 327–333.

15. Гайдулін О. О. Зміна інтерпретаційних стратегій як рушійна сила доктрини права : історія і сучасність. Право і безпека : науковий журнал. № 1, 2013. С. 7–12.

16. Гайдулін О. О. Історичні витоки аналогії як способу правової інтерпретації Наше право. №1, 2013. С. 25–28.

17. Гайдулін О. О. Європеїзація контрактного права та його односистемна інтерпретація : право та економіка [електронний ресурс]. Європейські студії і право. Електронне наукове фахове видання. 2013. № 1 (7). С. 8–19. Режим доступу: <http://jmce.ukma.kiev.ua/sites/default/files/UESA-Journal-issue-7.pdf>.

18. Гайдулін О. О. Економічний аналіз європейського контрактного права (European contract law and economics). Європейські перспективи. №5, 2013. С. 145–149.

19. Гайдулін О. О. Досвід доктринальної інтерпретації легальних понять: методологічний потенціал правової концепції традицій щодо аналізу відносин у військовій сфері. Юридична наука. № 7/2014. С. 7–19.

20. Гайдулін О. О. Досвід доктринальної інтерпретації легальних понять: правова терміносистема військових традицій. Юридична наука. № 8/2014. С. 7–21.

21. Гайдулін О. О. Римсько-правова доктрина *ius interpretatio*: генезис буквального тлумачення правових норм та юридичних фактів. Правове регулювання економіки. 2014. №14. С. 80–92.

22. Крупчан О. Д., Гайдулін О. О. Європеїзація приватного права як герменевтична проблема цивілістики: постановка питання інституалізації інтерпретаційного права. Юридична Україна. 2019. № 11. С. 21–30.

23. Gaydulin O.O. Interpretation of Contract: English-Ukrainian Convergent Parallels. *Legea și viața*. 2013. Nr 8 (2). P. 115–117.

24. Gaydulin O.O. The Literal Sense of Text and Common Sense in Context: The Contract Interpretations in Ukraine and other Countries. *Legea și viața*. 2013. № 9 (2). P. 104–107.

25. Гайдулін О. О. Інтерпретація джерел інституту електронних договорів: федеральне законодавство Німеччини. Часопис Київського університету права. 2015. № 3.

С. 334–337.

26. Гайдулін О. О. Інтерпретація застосовуваного права європейськими арбітражами: розмежування базових понять. *Право України*. № 5/2016. С. 48–56.

27. Гайдулін О. О. Інтерпретація на основі здорового глузду в англійському прецедентному праві. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 3. С. 28–32.

28. Гайдулін О. О., Козир Ю. Г. Доктринальні аспекти інституалізації електронної комерції: розмежування базових понять. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 4. С. 99–101.

29. Дрішлюк А. І. Аналогія закону та аналогія права: динаміка наукового дослідження (сучасний період). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 17. С. 9-14.

30. Дупай Я. Доступність законодавства – передумова правової проінформованості суспільства. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 38-44.

31. Єршоменко В. В. Колізії між законами України про працю. *Проблеми законності*. 2010. № 108. С. 74-83.

32. Єршоменко В. Колізії між Конституцією та іншими актами трудового права. *Вісник Академії правових наук України*. 2009. № 4. С. 144-153.

33. Забарний М. М. Аналогія закону і аналогія права як способи усунення прогалин у кримінальному процесуальному праві. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 5. С. 106-110.

34. Іванченко О. М. Норми національного та міжнародного права: колізії та взаємодія. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 50. С. 425-433.

35. Калашник О. Аналогія як спосіб подолання прогалин у цивільному судочинстві. *Юридичний вісник*. 2014. № 6. С. 334-341.

36. Калашник О. М. Прогалини в праві: юридична природа, їх ознаки та види. *Юрист України*. 2013. № 1 (22). С. 36-42.

37. Капліна О. В. Колізії норм кримінально-процесуального права і шляхи їх подолання. *Університетські наукові записки Хмельницького університету управління та права*. 2007. № 1. С. 200-207.

38. Коваль В. М. Колізії між нормами господарського права та нормами цивільного права. *Вісник господарського судочинства*. 2010. № 1. С. 103-111.

39. Колотова О. В. Відмежування прогалин у праві від суміжних правових явищ. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 3. С. 55-59.

40. Колотова О. Прогалини у праві та шляхи їх подолання. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 42. С. 13-14.

41. Кондратьєв Р. Локальні норми і прогалини в праві. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2013. № 5. С. 17-21.

42. Корнієнко М. В., Тertiшник В. М. Принципи права в розв'язанні проблем конкуренції правових норм, юридичних фікцій і колізій. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 1. С. 7-11.

43. Корнієнко М., Тertiшник В. Принципи права в розв'язанні юридичних колізій. *Верховенство Права*. 2017. № 2. (27). С. 95-101.

44. Коструба А. Аналогія права й аналогія закону як фактична фікція та спосіб «оздоровлення» механізму правоприпинення. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 11. С. 6-9.

45. Коцан Ю. Я. Правові колізії та механізм їх розв'язання: теоретико-правові аспекти: моногр. Львів: ЛДУВС, 2011. 247 с.

46. Криволапчук В. О. Юридичні колізії в законодавстві як елемент правового розвитку держави. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2009. № 6. С. 9-16.

47. Кройтор В., Матат Ю. Шляхи усунення та подолання прогалин у

законодавстві. Право і безпека. 2010. № 2. С. 183-184.

48. Левченков О. Вплив процесів глобалізації та євроінтеграції на ефективність регулювання суспільних відносин. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2014. № 2. С. 83-91.

49. Ленгер Я.І. Категорії «правовий конфлікт» та «колізія»: аналіз через призму теорій праворозуміння. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 1. С. 50-52.

50. Ленгер Я.І. Пріоритет нормативно-правового акту як спосіб розв'язання колізії. Держава та регіони. 2017. № 1. С. 19-24.

51. Майстренко О.В. Теоретико-правові аспекти колізій у законодавстві України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 209 с.

52. Матат Ю. До питання застосування правоположень з метою подолання прогалин у законодавстві. Часопис Київського університету права. 2012. № 1. С. 87-91.

53. Мережко О. Міжцивілізаційні колізії в міжнародному приватному праві. Юридичний журнал. 2009. № 5. С. 34-36.

54. Миневич О.І. Юридичні помилки: теоретико-правове дослідження. Правова держава. 2018. № 30. С. 23-27.

55. Михайленко О. Р. Конкуренція або колізії правових норм та верховенство закону щодо кримінального процесу. Вісник Академії адвокатури України. 2005. Вип. 4. С. 83-86.

56. Мірошніченко А. М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: моногр. Київ: Правова Єдність, 2009. 268 с.

57. Мірошніченко А. Співвідношення темпорального та змістовного принципів вирішення правових колізій. ПравоУкраїни. 2008. №5. С. 24-28.

58. Москалюк О. В. Види колізій у законодавстві. Теорія й історія держави і права. 2012. № 1-2 (18-19). С. 5-12.

59. Москалюк О. В. Механізм подолання змістовних і темпоральних колізій норм права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 20 с.

60. Москалюк О. В. Подолання колізій між нормами права рівної юридичної сили : моногр. Київ: Дакор, 2013. 213 с.

61. Москалюк О. В. Співвідношення колізійних норм і колізійних принципів при подоланні колізій між нормами рівної юридичної сили. Вісник Вищої ради юстиції. 2011. № 4 (8). С. 106-116.

62. Онищук І.І. Моніторинг правових колізій і прогалину законодавстві України. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2018. № 6. С. 21-26.

63. Оніщенко Н. М. Уніфікація як спосіб співвідношення і узгодженості внутрішньодержавного і міжнародного права. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2015. № 6. С.48-54.

64. Погребняк С. П. Колізії у законодавстві України та шляхи їх переборення: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2001. 201 с.

65. Погребняк С. Про підходи до поняття колізій в юридичній науці. Вісник Академії правових наук України. 1999. № 4 (19). С. 204-211.

66. Погребняк С. Прогалини в законодавстві та засоби їх подолання. Загальні проблеми правової науки. 2013. № 1 (72). С. 44-56.

67. Пугачов О. М. Поняття, види та способи усунення колізій в конституційному праві. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2012. №7. С. 38-47.

68. Пугачов О. М. Поняття, види та способи усунення колізій у конституційному праві. Конституційне право. 2012. № 7. С. 38-46.

69. Розгон О.В. Сутність механізму вирішення колізій норм права. Eurasian Academic Research Journal. 2016. № 1 (01). Р. 53-61.

70. Свиридчук Н. П. Юридичні колізії як властивість законодавства перехідного періоду. Актуальні проблеми держави і права. 2011. Вип.58. С. 77-84.

71. Середюк В. В. Теоретико-правові основи колізій у законодавстві. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип.6-1. С. 20-23.
72. Сінкявічюс В. Конституція: від основного закону до вищого права. Вісник Конституційного Суду України. 2015. № 6. С. 74-80.
73. Соколов В. Деякі аспекти використання аналогії права в адміністративному судочинстві. Правовий вісник Української академії банківської справи. 2012. № 1 (6). С. 46-50.
74. Ус М. В. Колізії суб'єктивних цивільних прав: моногр. Харків: Право, 2014. 221 с.
75. Ус М. Сутність колізії суб'єктивних цивільних прав. Вісник Академії правових наук України. 2010. № 3. С. 312-323.
76. Чижмарь Ю. В. Проблеми й прогалини в національному та міжнародному трудовому праві. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2015. Вип. 34 (2). С. 38-41.
77. Човган В. О. Неконституційність законодавчої прогалини. Право України. 2018. № 12. С. 114-127.
78. Шевченко Т. В. Прогалини в законодавстві, способи усунення і подолання. Право і суспільство. 2013. № 1. С. 23-26.
79. Шевченко Т. В. Юридична колізія: теоретико-правовий аспект. Право і суспільство. 2013. № 3. С. 13-18.
80. Якубівська Ю. Є. Колізії норм права та компетенції органів управління у сфері інтелектуальної власності як загроза інформаційній безпеці. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2015. № 4. С. 36-41.

8.3. Дистанційні курси та інформаційні ресурси

1. Теорія та практика правозастосування у тестових завданнях: навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. д.ю.н., проф. Л. Р. Наливайко. 2-ге вид., перероб. і доп. Дніпро: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 252 с. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/4385/1/%D0%A2%D0%9F%D0%9F%D0%97_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1_27.02.2020.pdf
2. Офіційний вебпортал парламенту України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>.
3. Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.
4. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://court.opendatabot.ua/#/>